

Een loopbaan is geen roltrap

Jonge en ervaren ingenieurs over carrièreplanning

© Mevrouw ir. Monica van der Garde

Interview met Ger Nijhoff, Twijnstra Gudde en Harry van Ingen, GEON
De Ingenieur, september 1994

Hielden Harry van Ingen's leeftijdsgenootjes het vroeger op "machinist" of "brandweerman", zijn wens was directeur te worden, liefst van een eigen bedrijf. Van Ingen is nu 46, doorliep zowel de HTS als de TH en is sinds 1991 als directeur verantwoordelijk voor het opzetten van Stichting GEON, expertisecentrum Geo-informatiekunde.

Voordat ir. Peter den Dekker (25) straks zijn legergroene plunje in de mottenballen legt, hoopt hij een baan te hebben gevonden, waarbij een goede werksfeer zijn belangrijkste voorwaarde is. Van daaruit wil hij door zien te groeien in het management. Door officier te worden of, als dat niet lukt, bedrijfskundige cursussen te volgen denkt hij zijn marktwaarde te vergroten.

Maar in hoeverre bepalen zijn eerste functie en werkgever eigenlijk de rest van zijn loopbaan. Ir. Ger Nijhoff (38) is altijd gek op vrachtauto's geweest. Na zijn studies werktuigbouwkunde en bedrijfskunde verweefde hij jongensdroom met ambitie: hij bekleedde bij Daf verschillende managementfuncties in de kwaliteitszorg.

Voor ir. Astrid van Agthoven (24) knalden kort na haar afstudeerfeest opnieuw de champagnekurken. Ze heeft een baan! Maar heeft ze er verstandig aan gedaan niet te promoveren? En hoe kan zij haar loopbaan richting geven als ze eigenlijk nog helemaal niet weet wat ze wil?

Sturing uiteraard mogelijk

Hoeveel invloed kun je eigenlijk op je loopbaan uitoefenen? Heel veel denkt Astrid, door goed om je heen te kijken, ergens op in te springen als je interesse hebt en anderen te doordringen dat jij de juiste persoon bent. Peter laat nog wat ruimte over voor een kleine dosis geluk, maar ook hij is optimistisch. En waarom niet? Van Ingen en Nijhoff zijn toch precies beland waar zij wilden?

"Uiteraard is sturing mogelijk", zegt Nijhoff met nadruk, al heeft hij de eerste tien jaar van zijn loopbaan weinig reden gehad over het onderwerp na te denken. Als hij begin jaren tachtig afstudeert, solliciteert hij bij Daf – de vrachtwagens lonken – ook al maakt het bedrijf een moeilijke tijd door en doet het verhaal de ronde dat daarom een personeelsstop is ingesteld.

En zie hier les 1: als je op zoek bent naar een baan moet je alles proberen, hoe klein de kans op succes ook lijkt. Nijhoff wordt op eigen suggestie, aangenomen als management-trainee. Aan het einde van zijn trainee-periode gaat zijn voorkeur uit richting kwaliteitszorg en jawel, "die mogelijkheid diende zich aan, dus dat heb ik gedaan". Hij moet er zelf verontschuldigend om lachen, zo soepel gaat het soms gewoon.

Nijhoff heeft het prima naar zijn zin, doet zijn werk goed en groeit "als vanzelf" door naar meer verantwoordelijke posities. Af en toe droomt hij over een baan in de advieswereld, maar hij hoeft niet zo nodig en dat schemert tijdens zijn sporadische sollicitaties door: fout, weet hij nu.

Dan, na precies tien jaar, komt de onverwachte klap: Daf gaat failliet en de nieuwe Daf heeft Nijhoff niet meer nodig, denken de saneerders. Daar staat hij dan: tien jaar managementervaring in de kwaliteitszorg bij Daf rijker, maar het solliciteren verleerd en geen enkele feeling met de arbeidsmarkt. Zijn advies is dan ook: "Zeker in het begin van je carrière

Bald Consulting

De kunst van het vragen stellen

is het verstandig om de drie à vier jaar van baan én werkgever te wisselen. De ontwikkeling die je doormaakt is vakinhoudelijk en wat professionele ervaring betreft gewoon breder als je bij meer bedrijven werkt. Bovendien gaat ook je salaris er iedere keer een stapje op vooruit.

Ir. Ger Nijhoff

“Ik ben nu geneigd te zeggen dat het faillissement van Daf het beste is wat mij is overkomen.”

Zetje in de goede richting

Op het heroveren van werk kijkt Nijhoff als zijnde een leerzame en interessante, ja soms zelfs leuke periode. Na enige tijd vraagt Daf hem op contractbasis terug te keren, hetgeen hij doet, maar hij besluit niet te werken aan een definitieve rentree. De mogelijkheden buiten Daf zijn een stuk interessanter geworden. “Ik ben geneigd te zeggen dat het faillissement van Daf het beste is wat mij is overkomen. Dat was het zetje in de richting die ik eigenlijk al veel langer wilde gaan, dat gaf mij het besef dat het niet verkeerd is je eigen route uit te stippelen en daar richting aan te geven”.

Na zes maanden intensief “netwerken” veel gesprekken met anderen over hun werk, met vrienden over zichzelf, uitgebreide bedrijfsstudies en kritische evaluaties van sollicitatiegesprekken werd hij aangenomen bij Twijnstra Gudde (Management Consultants) als adviseur kwaliteitszorg. Zijn loopbaan hier heeft hij, bewust, nog niet uitgestippeld. “Het is een grote overgang, ik moet eerst de nodige ervaring opdoen. Als je eenmaal een functie binnen een bedrijf hebt, krijg je vanzelf door wat je leuk en wat je minder leuk vindt. Dan kun je voor jezelf een pad uitstippelen en eraan werken dat te bereiken. Uiteraard door je werk goed te doen op een manier die in goede aarde valt. Daarnaast moet je regelmatig aangeven dat je ook andere functies ambieert, verbreding zoekt en daaraan werkt door te letten op wat andere mensen in die functies doen, ontwikkelingen bij te houden, initiatieven te nemen”.

Van Ingen

Als Van Ingen in 1979 afstudeert aan de TH laat zijn afstudeerbegeleider diens naam vallen bij Witteveen+Bos Raadgevend Ingenieurs. Hij solliciteert en wordt aangenomen als stafingenieur. Aan een reorganisatie houdt ook hij een andere baas over, een *leitmotiv* in zijn verhaal: “Dat is voor mij altijd het beslissende moment geweest om te denken: hoe nu verder? Je kiest niet alleen een baan maar ook een baas en die is ontzettend belangrijk”. Van Ingen moet zich bezig houden met construeren, voelt zich geen ontwerper, zit dus niet lekker in zijn vel en gaat op zoek naar iets anders.

Hij wil ervaring opdoen in de aannemerij want, zo heeft hij inmiddels geleerd, ontwerpen worden vrijwel altijd door de uitvoering bepaald. Bovendien heeft hij leidinggevende aspiraties, als officier heeft hij gemerkt dat hem dat ligt. Fugro Geotechnical Engineers biedt hem precies wat hij zoekt. Na eerst als “soils-engineer” zelf een met zijn laarzen in de modder te hebben gestaan, wordt hij assistent-teamleider om vervolgens de vertrekkende teamleider op te volgen. “Dat is geen bewuste keuze van: “Zo nu ga ik eens even carrière maken. Op een gegeven moment merk je dat iets niet is geregeld, dan neem je dat op je. Vervolgens is het afwachten hoe daarop wordt gereageerd, maar als het goed gaat krijg je steeds meer dingen toegeschoven”.

Kuilen, zoals Van Ingen fouten noemt, zijn echter zowel onvermijdelijk als onmisbaar voor een *positieve* ontwikkeling: “Je leert pas echt hoe iets in elkaar zit als je het even niet goed

Bald Consulting

De kunst van het vragen stellen

doet. Dat gebeurt regelmatig en daar moet je dus ook niet bang voor zijn. Maar daarom is het wel weer heel belangrijk wie je boven je hebt, of diegene jou rugdekking geeft”.

Na drie jaar besluit Van Ingen op zoek te gaan naar een nieuwe baan want het gaat slecht in de offshore. “Het is niet meer zo dat je veertig jaar onder de pannen bent bij een groot bedrijf. Je moet je voortdurend bewust zijn van het feit dat de wereld in beweging blijft en dat je misschien over een aantal jaren wegens marktontwikkelingen weg moet”.

Daarop inhakend zegt hij: “Promoveren is prima, als je maar afvraagt wat je daarmee wilt bereiken en de arbeidsmarkt niet uit het oog verliest”. Een doctorstitel wordt door een ingenieursbureau anders gewaardeerd dan door een wetenschappelijk instituut.

Ir. Harry van Ingen

“Promoveren is prima, als je je maar afvraagt wat je daarmee wilt bereiken en de arbeidsmarkt niet uit het oog verliest.”

Van Ingen wordt project- en cursusleider bij het Internationaal Instituut voor Waterbouwkunde en Milieubeheer. Nu zijn werk hem niet meer naar het buitenland roept, roert hij zich weer in het verenigingsleven en gaat hij de gemeentepolitiek in. Levenservaring opdoen, noemt hij dat.

“Mijn avondschoon is mijn bestuurswerk”. Want managen leer je niet in de schoolbanken, is zijn vaste overtuiging. Cursussen beiden handvatten, en Van Ingen wil ze niet afraden, maar zaligmakend zijn ze niet. “Als je ziet wat je nu van je studie gebruikt”, merkt hij schouderophalend op. Managen is geen kwestie van de juiste formules weten, het is een houding die je ontwikkelt door zelfstudie, veel, heel veel lezen, in combinatie met reflectie, het observeren van managers in de werkomgeving, doen, fouten maken, leren en als je geluk hebt, coaching door een “goede” baas.

Levenservaring

Als Van Ingen alweer vier jaar in zijn nieuwe werkkring zit, wordt hij opgebeld door een headhunter die hij tijdens zijn vorige sollicitatieactiviteiten heeft ontmoet. Deze heeft de naam Van Ingen dank zij een gemeenschappelijke interesse in Indonesië gekoppeld aan techniek, automatisering en commercie. Dat de headhunter aannam dat *geotechnisch* hetzelfde is als *geografisch* is een misverstand waar achteraf hartelijk om wordt gelachen. Van Ingen wordt directeur van GEON.

In hoeverre heeft nu die eerste baan de rest van zijn loopbaan bepaald? Helemaal niet, is de overtuiging van Van Ingen. “Het gaat er niet om waar je werkt, het gaat er om wat je daarvan leert. Als iets in aanleg aanwezig is komt dat er altijd op een of andere manier uit. Je drijfveer is het belangrijkste”.

Als je niet precies weet waar je naar toe wilt groeien is dat op zichzelf geen probleem, denkt hij. Mits je je daar maar niet bij neerlegt en voortdurend bezig blijft met die vraag. Door jezelf af te vragen wat jouw meerwaarde voor een werkgever is, door met iedereen te praten over zijn of haar werk, door “je te pletter te lezen in de richting waar je een goed gevoel bij krijgt”, door eens iets uit te proberen, maatschappelijk actief te zijn (er is meer dan techniek) en vooral door overal van te leren.

Een loopbaan is geen roltrap, al lijkt het daar soms op. Passiviteit is uit den boze. “Je moet actief met de zaak omgaan, waarschuwt Van Ingen haast dreigend, “het leven is vechten”.